

Влошено е състоянието на околната среда в Европа, отчита докладът на ЕАОС „Europe’s environment 2025“

Заплахите за природата и последиците от изменението на климата са първостепенни предизвикателства

Постигнат е значителен напредък в намаляването на емисиите на парникови газове и замърсяването на въздуха, но като цяло състоянието на околната среда в Европа не е добро, особено на природата, която продължава да се влошава заради свръхексплоатация и загуба на биологично разнообразие. Въздействието на ускоряващото се изменение на климата също е неотложно предизвикателство.

Това отчита най-широкообхватният доклад на Европейската агенция за околна среда (ЕАОС) относно състоянието на околната среда, публикуван днес. Прогнозите за повечето тенденции в областта на околната среда са обезпокоителни и създават големи рискове за икономическия просперитет, сигурността и качеството на живот в Европа.

В доклада се подчертава, че изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда представляват пряка заплаха за конкурентоспособността на Европа, която зависи от природните ресурси. Посочено е, че постигането на неутралност по отношение на климата до 2050 г. зависи от по-доброто и отговорно управление на почвите, водите и останалите ресурси. С опазване на природните ресурси, смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него, както и с намаляване на замърсяването ще се

повиши устойчивостта на жизненоважни обществени функции, които зависят от природата, като продоволствената сигурност, питейната вода и защитата от наводнения.

В доклада се настоява да се ускори прилагането на политиките и дългосрочните действия за изграждане на устойчивост, които вече са договорени в рамките на Европейския зелен пакт. Тези действия са в съответствие с приоритетите на Европейската комисия, определени от нея в компаса за конкурентоспособността за областите на иновациите, декарбонизацията и сигурността.

[Докладът за околната среда в Европа за 2025 г.](#) се основава на данни от 38 държави и е най-всеобхватният анализ на текущото състояние и прогнозите за околната среда, климата и устойчивостта на континента. В него се подчертава, че Европейският съюз е световен лидер в усилията за опазване на климата, като е намалил емисиите си на парникови газове и използването на изкопаеми горива и същевременно е удвоил дела на възобновяемите енергийни източници от 2005 г. досега. През последните 10-15 години е постигнат добър напредък в подобряване на качеството на въздуха и е увеличено рециклирането на отпадъци и ефективното използване на ресурсите. Напредъкът по редица фактори, които дават възможност за преминаване към устойчивост - като иновациите, екологичните работни места и устойчивите финанси, също дава основание за надежди.

Изпълнителният заместник-председател за чистия, справедлив и конкурентоспособен преход **Тереза Рибера** заявява: „Този доклад е категорично напомняне, че Европа трябва да запази курса и дори да засили амбициите си в областта на климата и околната среда. Неотдавнашните екстремни метеорологични явления показват колко крехки стават просперитетът и сигурността ни, когато природата се влошава, а последиците от изменението на климата се увеличават. Забавянето или отлагането на постигането на нашите цели в областта на климата само ще увеличи разходите, ще задълбочи неравенствата и ще отслаби издръжливостта ни. Опазването на природата не е разход. Това е инвестиция в конкурентоспособността, устойчивостта и благосъстоянието на нашите граждани. Чрез активизиране на действията си сега можем да изградим по-чиста, по-справедлива и по-устойчива Европа за бъдещите поколения.“

Комисарят за околната среда, устойчивостта на водните ресурси и конкурентоспособната кръгова икономика **Йесика Русвал** казва: „Въпреки че е постигнат напредък, състоянието на околната среда е ясен призив за действия да продължим с намаляване на замърсяването, възстановяване на природата и опазване на биологичното разнообразие. Необходимо е да преосмислим връзката между околната среда и икономиката и да разгледаме опазването на природата като инвестиция, а не като разход. Здравата природа е в основата на здраво общество, конкурентоспособна икономика и устойчив свят и това е

причината ЕС да се ангажира да спазва поетите от нас задължения в областта на околната среда.“

Комисарят за климата, нулевите нетни емисии и чистия растеж **Вопке Хукстра** заявява: „Настоящият доклад потвърждава спешната необходимост ЕС да запази своите силни амбиции в областта на климата. Като най-бързо затоплящият се континент, Европа стана пряк свидетел на опустошителното въздействие на изменението на климата чрез тежките горски пожари, които наскоро се разразиха навсякъде през лятото. Цената на бездействието е огромна, а изменението на климата представлява пряка заплаха за нашата конкурентоспособност. Запазването на курса е от съществено значение за защитата на нашата икономика.“

Изпълнителният директор на ЕАОС **Леена Юла-Мононен** посочва: „Не можем да си позволим да занижим амбициите си в областта на климата, околната среда и устойчивостта. Нашият доклад за състоянието на околната среда, изготвен съвместно с 38 държави, ясно представя научнообосновани данни и показва защо е необходимо да действваме. В Европейския съюз разполагаме с политиките, инструментите и знанията, както и с десетилетия опит в съвместната работа за постигане на нашите цели за устойчивост. Това, което правим днес, ще определи бъдещето ни.“

България спазва стандартите за качество на въздуха, но преходът към кръгова икономика е бавен, сочи докладът на ЕАОС за 2025 г.

Политиката за околната среда в България е дала положителни резултати. Въпреки това, преходът към устойчивост все още изисква повече действия в няколко области. България спазва стандартите за качество на въздуха за почти всички основни замърсители на въздуха, се посочва в доклада. Значителен напредък има и в постигането на съответствие със стандартите на ЕС за качество на въздуха за прахови частици с диаметър 10 µm или по-малко, което отдавна е проблем за България. За да се поддържат постоянни нива на качество на въздуха, е важно да продължи прилагането на мерки, насочени към основните източници на замърсяване.

Темпото на прехода към кръгова икономика е бавно и има място за подобрения в управлението на отпадъците и ефективното използване на ресурсите. Друг повод за загриженост е високият процент на използваните ресурси в съчетание с доста ниският процент на използване на вторични суровини. В доклада е посочено, че все още съществува риск България да не постигне целите за рециклиране на битови отпадъци за 2025 г.

С 35 % покритие на Националната екологична мрежа за вътрешната територия, България е сред най-добре представящите се страни в ЕС, след Словения и Хърватия. Политиката сега е насочена към ефективно управление и развитие на морската мрежа.

България наваксва средните за ЕС тенденции в емисиите на парникови газове.

Наличието на висококачествени земеделски ресурси, разнообразни метеорологични и природни условия, добри практики в селскостопанския сектор и планираните от България мерки са добра основа за насърчаване на развитието на биологичното производство, показва обобщената оценка за страната.

Повече информация можете да видите тук: [България в доклада на ЕАОС Europe's environment 2025](#)

Предстоят сложни предизвикателства

Биологичното разнообразие в сухоземните, сладководните и морските екосистеми намалява навсякъде в Европа поради постоянния натиск, произтичащ от неустойчиви модели на производство и потребление, които се проявяват най-вече в продоволствената система. В бъдеще се очаква да продължи да се влошава състоянието на биологичното разнообразие и екосистемите в Европа, като е малко вероятно договорените цели в политиката да бъдат постигнати до 2030 г., се казва в доклада.

Аналогично и водните ресурси на Европа са подложени на силен натиск, като недостигът на вода засяга една трета от населението и територията на Европа. Поддържането на здрави водни екосистеми, опазването на водосборните басейни и предприемането на необходимите действия за попълване на подземните водни ресурси са от решаващо значение за осигуряване на бъдещата устойчивост на водните ресурси в Европа, се отчита в доклада.

Що се отнася до изменението на климата, Европа е най-бързо затоплящият се континент на планетата. Климатът се променя с тревожни темпове и това застрашава сигурността, общественото здраве, екосистемите, инфраструктурата и икономиката. Нарастващата честота и мащабите на свързаните с климата бедствия, както и фактът, че климатът ще продължи да се променя дори и при амбициозните усилия на ЕС за смекчаване на изменението му, подчертават спешната необходимост от адаптиране на европейското общество и икономика, като същевременно се гарантира никой да не бъде пренебрегнат.

Тези първостепенни предизвикателства налагат необходимостта от преосмисляне на връзките между нашата икономика и природната среда, почвата, водите и природните ресурси, се посочва в доклада. Единствено чрез възстановяване на природната среда в Европа ще бъде възможно да се поддържа конкурентоспособна икономика и високо качество на живот за европейските граждани.

Разширяване на мащаба във всички посоки

В доклада се посочва, че спешно е необходима преобразуваща промяна в системите за производство и потребление – декарбонизация на икономиката, преминаване към кръговост, намаляване на замърсяването и отговорно

управление на природните ресурси. Политиките на ЕС, включително Зеленият пакт, чертаят ясен път към устойчивост.

Обръща се специално внимание на усилията за възстановяване на местообитанията чрез природосъобразни решения, които да повишат устойчивостта и да подпомогнат усилията за смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него. Подчертава се и необходимостта от декарбонизация на ключови икономически сектори, особено на транспорта, и от намаляване на емисиите от селското стопанство. Увеличаването на кръговостта има потенциала да намали зависимостта на Европа от вноса на енергия и суровини от критично значение. Освен това, като инвестира в цифровия и екологичния преход на европейската промишленост, Европа може да повиши производителността си и да се превърне в световен лидер в областта на екоиновациите, разработвайки технологии за декарбонизация на индустрии, в които това е особено трудно, като стоманодобивната и циментовата промишленост.

ЕАОС публикува доклад за състоянието на околната среда на всеки пет години, както това е предвидено в нейния учредителен регламент. „Околната среда на Европа през 2025 г.“ е седмият подобен доклад, публикуван от ЕАОС от 1995 г. досега. Той предлага солидни и научно обосновани изводи за това, как трябва да отговаряме на огромните и сложни предизвикателства, пред които сме изправени, като изменението на климата, загубата на биологично разнообразие и замърсяването на въздуха и водата.

Докладът е изготвен в тясно сътрудничество с Европейската мрежа за информация и наблюдение на околната среда на ЕАОС (Eionet). Основава се на богатия експертен опит на водещите специалисти и учени в областта на околната среда, които участват в Eionet, от 32-те държави – членки на Европейското икономическо пространство, и шест сътруднически държави.